

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 25 lipca 2018 r. *

Odwołanie – Pomoc państwa – Artykuł 107 ust. 1 TFUE – System podatkowy stosowany do niektórych umów leasingu finansowego w celu nabycia statków (hiszpański system leasingu podatkowego) – Ustalenie beneficjentów pomocy – Warunek dotyczący selektywności – Zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi – Obowiązek uzasadnienia

W sprawie C-128/16 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 29 lutego 2016 r.,

Komisja Europejska, reprezentowana przez V. Di Bucciego, E. Gippiniego Fourniera i P. Němečkovą, działających w charakterze pełnomocników,

wnosząca odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania są:

Królestwo Hiszpanii, reprezentowane przez A. Sampola Pucurulla, działającego w charakterze pełnomocnika,

Lico Leasing SA, z siedzibą w Madrycie (Hiszpania),

Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión SA, z siedzibą w Madrycie,

reprezentowane przez M. Merolę, avvocato, i M. Sáncheza, abogado,

strona skarżąca w pierwszej instancji,

Bankia SA, z siedzibą w Walencji (Hiszpania),

Asociación Española de Banca, z siedzibą w Madrycie,

Unicaja Banco SA, z siedzibą w Maladze (Hiszpania),

Liberbank SA, z siedzibą w Madrycie,

Banco de Sabadell SA, z siedzibą w Sabadell (Hiszpania),

Banco Gallego SA, z siedzibą w Santiago de Compostela (Hiszpania),

* Język postępowania: hiszpański.

Catalunya Banc SA, z siedzibą w Barcelonie,
Caixabank SA, z siedzibą w Barcelonie,
Banco de Santander SA, z siedzibą w Santander (Hiszpania),
Santander Investment SA, z siedzibą w Boadilla del Monte,
Naviera Séneca AIE, z siedzibą w Las Palmas de Gran Canaria (Hiszpania),
Industria de Diseño Textil SA, z siedzibą w Arteixo (Hiszpania),
Naviera Nebulosa de Omega AIE, z siedzibą w Las Palmas de Gran Canaria,
Banco Mare Nostrum SA, z siedzibą w Madrycie,
Abanca Corporación Bancaria SA, z siedzibą w Betanzos (Hiszpania),
Ibercaja Banco SA, z siedzibą w Saragossie (Hiszpania),
Banco Grupo Cajatres SAU, z siedzibą w Saragossie,
Naviera Bósforo AIE, z siedzibą w Las Palmas de Gran Canaria,
Joyería Tous SA, z siedzibą w Léridzie (Hiszpania),
Corporación Alimentaria Guissona SA, z siedzibą w Guissonie (Hiszpania),
Naviera Muriola AIE, z siedzibą w Madrycie,
Poal Investments XXI SL, z siedzibą w San Sebastián de los Reyes (Hiszpania),
Poal Investments XXII SL, z siedzibą w San Sebastián de los Reyes,
Naviera Cabo Vilaboa C-1658 AIE, z siedzibą w Madrycie,
Naviera Cabo Domaio C-1659 AIE, z siedzibą w Madrycie,
Caamaño Sistemas Metálicos SL, z siedzibą w Culleredo (Hiszpania),
Blumaq SA, z siedzibą w La Vall d’Uixó (Hiszpania),
Grupo Ibérica de Congelados SA, z siedzibą w Vigo (Hiszpania),
RNB SL, z siedzibą w La Pobla de Vallbona (Hiszpania),
Inversiones Antaviana SL, z siedzibą w Paternie (Hiszpania),
Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU, z siedzibą w Madrycie,
Banco de Albacete SA, z siedzibą w Boadilla del Monte,
Bodegas Muga SL, z siedzibą w Haro (Hiszpania),

reprezentowane przez J.L. Buendíę Sierrę, E. Abada Valdenebra, R. Calva Salinera i A. Lamadrida de Pabla, abogados,

Aluminios Cortizo SAU, z siedzibą w Padrón (Hiszpania), reprezentowana przez A. Beirasa Cala, abogado,

interwenienci w postępowaniu odwoławczym,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal i E. Jarašiūnas (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: L. Carrasco Marco, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 1 marca 2018 r.,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 W odwołaniu Komisja Europejska wnosi o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 17 grudnia 2015 r., Hiszpania i in./Komisja (T-515/13 i T-719/13, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2015:1004), w którym Sąd stwierdził nieważność decyzji Komisji 2014/200/UE z dnia 17 lipca 2013 r. w sprawie pomocy państwa SA.21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06) wdrożonej przez Hiszpanię – System podatkowy stosowany do niektórych umów leasingu finansowego, zwany również „hiszpańskim systemem leasingu podatkowego” (Dz.U 2014, L 144, s. 1, zwanej dalej „sporną decyzją”).

Okoliczności powstania sporu

- 2 Okoliczności powstania sporu, wynikające z zaskarżonego wyroku, można streścić następująco.
- 3 W następstwie skarg złożonych do Komisji informujących o tym, że hiszpański system leasingu podatkowego, stosowany do niektórych umów leasingu finansowego w celu nabycia statków (zwany dalej „SLP”) umożliwiał przedsiębiorstwom żeglugowym zakup statków zbudowanych w hiszpańskich stoczniach po cenach o 20–30% niższych, wszczęła ona formalne postępowanie wyjaśniające przewidziane w art. 108 ust. 2 TFUE w drodze decyzji C(2011) 4494 wersja ostateczna z dnia 29 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2011, C 276, s. 5).
- 4 W toku tego postępowania Komisja stwierdziła, że SLP był stosowany, do dnia wydania tej decyzji w transakcjach obejmujących budowę statków morskich przez stocznie i ich zakup przez przedsiębiorstwa żeglugowe oraz finansowanie tych transakcji poprzez doraźnie powołaną przez bank strukturę prawną i finansową. W przypadku każdego zamówienia na budowę statku SLP wymagało udziału przedsiębiorstwa żeglugowego, stoczni, banku, przedsiębiorstwa leasingowego, utworzonego przez bank (hiszpańskiego) ugrupowania interesów gospodarczych (zwanego dalej także „HUIG”) oraz inwestorów nabywających udziały w tym ugrupowaniu. Ugrupowanie to brało statek w leasing od przedsiębiorstwa leasingowego od rozpoczęcia budowy statku i czarterowało go następnie

przedsiębiorstwu żeglugowemu na podstawie umowy czarteru bez załogi. HUIG zobowiązywało się kupić statek z chwilą wygaśnięcia umowy leasingu, a przedsiębiorstwo żeglugowe zobowiązywało się kupić statek z chwilą wygaśnięcia umowy na czarter bez załogi. Zgodnie ze sporną decyzją chodziło o system planowania podatkowego w celu generowania korzyści podatkowych dla inwestorów w ramach przejrzystego fiskalnie HUIG oraz przekazania części z tych korzyści przedsiębiorstwu żeglugowemu w formie niższej ceny statku.

- 5 Komisja stwierdziła, że operacje SLP łączyły pięć środków przewidzianych w wielu przepisach Real Decreto Legislativo 4/2004, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Impuesto sobre Sociedades (królewskiego dekretu legislacyjnego nr 4/2004 zatwierdzającego wersję ujednoczoną hiszpańskiej ustawy o podatku od osób prawnych) z dnia 5 marca 2004 r. (BOE nr 61 z dnia 11 marca 2004 r., s. 10951) (zwanego dalej „TRLIS”) oraz Real Decreto 1777/2004, por el que se aprueba el Reglamento del Impuesto sobre Sociedades (królewskiego dekretu legislacyjnego nr 1777/2004 zatwierdzającego rozporządzenie dotyczące podatku od osób prawnych) z dnia 30 lipca 2004 r. (BOE nr 189 z dnia 6 sierpnia 2004 r., s. 37072) (zwanego dalej „RIS”). Tymi środkami były: przyspieszona amortyzacja przedmiotu leasingu przewidziana w art. 115 ust. 6 TRLIS, uznaniowe zastosowanie wcześniejszej amortyzacji przedmiotu leasingu wynikające z art. 48 ust. 4 i z art. 115 ust. 11 TRLIS, a także z art. 49 RIS, przepisy dotyczące HUIG, system podatku tonażowego przewidziany w art. 124–128 TRLIS i przepisy art. 50 ust. 3 RIS.
- 6 Zgodnie z art. 115 ust. 6 TRLIS przyspieszona amortyzacja przedmiotu leasingu rozpoczynała się w dniu, w którym przedmiot ten stawał się gotowy do eksploatacji, to jest nie przed dniem, w którym ów przedmiot został dostarczony i zaczynał być użytkowany przez leasingobiorcę. Jednak zgodnie z art. 115 ust. 11 TRLIS ministerstwo gospodarki i finansów mogło, na formalny wniosek leasingobiorcy, wyznaczyć wcześniejszą datę rozpoczęcia amortyzacji. Artykuł 115 ust. 11 TRLIS nakładał dwa ogólne warunki owej przyspieszonej amortyzacji. Szczególne warunki dotyczące HUIG znajdowały się w art. 48 ust. 4 TRLIS. Procedura udzielania zezwoleń przewidziana w art. 115 ust. 11 TRLIS została opisana szczegółowo w art. 49 RIS.
- 7 System podatku tonażowego został zatwierdzony w 2002 r. jako pomoc zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie wytycznych wspólnotowych w sprawie pomocy państwa dla transportu morskiego z dnia 5 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997, C 205, s. 5), zmienionych w dniu 17 stycznia 2004 r. (Dz.U. 2004, C 13, s. 3) decyzją Komisji C(2002) 582 wersja ostateczna z dnia 27 lutego 2002 r. w sprawie pomocy państwa N 736/2001 wdrożonej przez Hiszpanię – system opodatkowania przedsiębiorstw transportu morskiego w zależności od tonażu (Dz.U. 2004, C 38, s. 4). W tym systemie przedsiębiorstwa zarejestrowane w jednym z rejestrów przedsiębiorstw żeglugowych, które otrzymały w tym celu zezwolenie od organu podatkowego, podlegają opodatkowaniu nie w zależności od ich zysków i strat, ale na podstawie tonażu. Ustawodawstwo hiszpańskie umożliwia HUIG wpisanie się do jednego z tych rejestrów, nawet jeśli nie są one przedsiębiorstwami żeglugowymi.
- 8 W art. 125 ust. 2 TRLIS określono specjalną procedurę odnośnie do statków nabytych w chwili przejścia na system podatku tonażowego i statków używanych nabytych po rozpoczęciu stosowania tego systemu wobec przedsiębiorstwa. W normalnych warunkach stosowania omawianego systemu potencjalne zyski kapitałowe były opodatkowane wraz z przejściem na system podatku tonażowego i przyjmowano, że opodatkowanie zysków kapitałowych, chociaż opóźnione, odbywało się później, to jest w momencie sprzedaży lub demontażu statku. Jednakże, w drodze odstępstwa od tego przepisu, w art. 50 ust. 3 RIS określono, że statki nabyte w ramach opcji kupna będącej elementem umowy leasingowej uprzednio zatwierdzonej przez organy podatkowe uznaje się za nowe w rozumieniu art. 125 ust. 2 TRLIS, bez uwzględnienia okoliczności, że były już amortyzowane, skutkiem czego potencjalne zyski kapitałowe w ramach tej sprzedaży nie były opodatkowywane. Odstępstwo to, które nie zostało zgłoszone Komisji, było stosowane wyłącznie w odniesieniu do konkretnych umów leasingowych zatwierdzonych przez organy podatkowe w kontekście wniosków o zastosowanie

wcześniejszej amortyzacji zgodnie z art. 115 ust. 11 TRLIS, to jest w odniesieniu do leasingowanych nowo wybudowanych statków morskich zakupionych w ramach operacji SLP – z jednym wyjątkiem – od hiszpańskich stoczni.

- 9 Stosując wszystkie powyższe środki, HUIG gromadził korzyści podatkowe w dwóch etapach. W pierwszym etapie w ramach zwykłego systemu podatku dochodowego od osób prawnych stosowano wcześniejszą i przyspieszoną amortyzację leasingowanego statku, co oznaczało duże straty podatkowe dla HUIG, które mogły być odliczone od przychodów własnych inwestorów proporcjonalnie do ich udziałów w HUIG. Podczas gdy ta wcześniejsza i przyspieszona amortyzacja kosztu statku jest zazwyczaj następnie równoważona wyższymi podatkami, gdy statek został w pełni zamortyzowany lub gdy statek został sprzedany, a sprzedaż generuje zysk kapitałowy, oszczędności podatkowe wynikające z początkowych strat przeniesionych na inwestorów, w drugim etapie, były następnie zabezpieczane w wyniku przejścia HUIG na system podatku tonażowego, umożliwiającego pełne zwolnienie z podatku od zysków kapitałowych pochodzących ze sprzedaży statku na rzecz przedsiębiorstwa żeglownego.
- 10 Uznając, że SLP powinien być określony jako system, Komisja przeanalizowała również indywidualnie każdy z omawianych środków. W spornej decyzji Komisja stwierdziła, że spośród tych środków środki wynikające z art. 115 ust. 11 TRLIS dotyczące wcześniejszej amortyzacji przedmiotu leasingu, ze stosowania systemu podatku tonażowego do niekwalifikujących się do niego przedsiębiorstw, statków i działań oraz z art. 50 ust. 3 RIS (zwane dalej „omawianymi środkami podatkowymi”) stanowiły pomoc państwa dla HUIG i ich inwestorów wdrożoną przez Hiszpanię niezgodnie z prawem od dnia 1 stycznia 2002 r. z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE. Komisja uznała, że omawiane środki podatkowe były niezgodne z rynkiem wewnętrznym z wyjątkiem kwoty, która odpowiadała wynagrodzeniu przyjętemu na rynku pośredników inwestorów finansowych i była przekazywana przedsiębiorstwom transportu morskiego podlegającym wytycznym w sprawie transportu morskiego. Stwierdziła ona, że Królestwo Hiszpanii powinno zaprzestać stosowania tego programu pomocy w zakresie, w jakim jest on niezgodny z rynkiem wewnętrznym, i powinno odzyskać niezgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc od inwestorów HUIG, którzy z niej skorzystali, bez możliwości przeniesienia przez tych beneficjentów związanych z tym obciążeń na inne osoby. Komisja stwierdziła jednak, że nie dochodzi się zwrotu pomocy udzielonej w ramach operacji finansowania, w przypadku których właściwe organy krajowe zdecydowały o przyznaniu środków na mocy prawnie wiążącego aktu przyjętego przed dniem 30 kwietnia 2007 r., będącym datą publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* jej decyzji 2007/256/WE z dnia 20 grudnia 2006 r. dotyczącej systemu pomocy wprowadzonego przez Francję na mocy art. 39 CA kodeksu podatkowego (code général des impôts) – pomoc państwa nr C 46/2004 (ex NN 65/2004) (Dz.U. 2007, L 112, s. 41).

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 11 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniu 25 września i w dniu 30 grudnia 2013 r. Królestwo Hiszpanii, z jednej strony, oraz Lico Leasing SA i Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión SA (zwani dalej „PYMAR”), z drugiej strony, wniosły skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji. Dwie sprawy połączono do celów wydania wyroku.
- 12 W zaskarżonym wyroku Sąd stwierdził nieważność spornej decyzji i obciążył Komisję kosztami postępowania.

Postępowanie przed Trybunałem i żądania stron

- 13 Postanowieniami prezesa Trybunału z dnia 21 grudnia 2016 r. Bankia SA i 32 pozostałe inne podmioty (zwane dalej „Bankia i in.”) oraz Aluminios Cortizo SAU zostały dopuszczone do udziału w sprawie w charakterze interwenientów popierających żądania Lico Leasing i PYMAR.

- 14 W odwołaniu Komisja zwraca się do Trybunału o uchylenie zaskarżonego wyroku, przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd oraz obciążenie strony skarżącej w pierwszej instancji kosztami postępowania.
- 15 Królestwo Hiszpanii wnosi o oddalenie odwołania jako bezzasadnego i obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 16 Lico Leasing i PYMAR żądają odrzucenia odwołania jako niedopuszczalnego i, tytułem ewentualnym, o oddalenie go jako pozbawionego podstaw oraz żądają obciążenia Komisji kosztami postępowania.
- 17 Bankia i in. i Aluminios Cortizo wnoszą do Trybunału o uznanie odwołania za bezzasadne i obciążenie Komisji kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

W przedmiocie dopuszczalności

- 18 Lico Leasing i PYMAR wyrażają wątpliwości co do dopuszczalności odwołania, które, ich zdaniem, jest oparte na nowych twierdzeniach dotyczących ustalenia beneficjentów korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych, takich jak argumenty, że HUIG i inwestorzy tworzyli jednostkę gospodarczą, co miałyby na celu usunięcie niespójności spornej decyzji.
- 19 Jednakże należy stwierdzić, że wątpliwości te nie dotyczą właściwości odwołania, która, jako taka, ma wpływ na jego dopuszczalność, i że niedopuszczalność omawianych twierdzeń przy założeniu, że zostanie ona wykazana, może mieć wpływ jedynie na niektóre argumenty podniesione przez Komisję na poparcie odwołania dotyczące ustalenia beneficjentów korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych. Ocena dopuszczalności wspomnianych twierdzeń zostanie zatem dokonana w niniejszym wyroku w ramach badania części pierwszego zarzutu pierwszego.
- 20 Z powyższego wynika, że zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Lico Leasing i PYMAR winien być oddalony.

W przedmiocie zarzutu pierwszego

- 21 W pierwszym zarzucie Komisja podnosi naruszenie prawa przez Sąd przy wykładni i stosowaniu art. 107 ust. 1 TFUE w odniesieniu do pojęć „przedsiębiorstwa” i „selektywnej korzyści”.

W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego

- 22 W ramach części pierwszej zarzutu pierwszego Komisja twierdzi przede wszystkim, że Sąd naruszył prawo przy ustalaniu beneficjentów pomocy i w odniesieniu do pojęć „przedsiębiorstwa”, „korzyści” i „środka selektywnego”. Następnie zarzuca ona Sądowi, że naruszył artykuł 296 TFUE, uznając, że sporna decyzja była w tym zakresie dotknięta brakiem uzasadnienia, a nawet sprzecznością w uzasadnieniu. To drugie zastrzeżenie zostanie zbadane łącznie z zarzutem drugim.

– Argumentacja stron

- 23 Na poparcie pierwszego zastrzeżenia części pierwszej swego zarzutu pierwszego Komisja utrzymuje, że Sąd naruszył prawo, dokonując sztucznej oceny przedstawionej mu sytuacji i myśląc ekonomiczne pojęcie „przedsiębiorstwa” z pojęciem „podatnika”. W pkt 116–118 zaskarżonego wyroku Sąd

niesłusznie uznał, że z powodu przejrzystości podatkowej HUIG beneficjentami korzyści podatkowych, które zostały przyznane HUIG, mogą być wyłącznie ich członkowie. Utrzymuje ona następnie, że Sąd uzasadnił cały zaskarżony wyrok, właśnie przyjmując za punkt wyjścia to błędne ustalenie przeczące istnieniu HUIG, ich zdolności do korzystania z pomocy o charakterze podatkowym i okoliczność, że prowadzili działalność gospodarczą w określonej dziedzinie, i stwierdził, iż omawiane środki podatkowe miały charakter ogólny i nieselektywny, ponieważ członkowie HUIG mogli należeć do jakiegokolwiek sektora gospodarki. Następnym tego rozumowania zdaniem Komisji jest to, że każde przedsiębiorstwo utworzone w formie prawnej HUIG mogłoby być objęte korzyściami podatkowymi, przy czym korzyści te nigdy nie będą mogły zostać uznane za „pomoc państwa”.

- 24 Zdaniem Komisji, okoliczność, że każdy co do zasady może być członkiem HUIG, nie przekształca w środek o ogólnym charakterze środka stanowiącego w sposób oczywisty odstępstwo od ram odniesienia i który został przyznany jedynie przedsiębiorstwu z określonego sektora działalności. W niniejszej sprawie działalność HUIG jest ograniczona do jednego sektora działalności, a mianowicie finansowania nabycia statków na podstawie umów leasingu, ich czarteru bez załogi i ich dalszej sprzedaży, a beneficjentami korzyści badanych w spornej decyzji są HUIG i ich członkowie łącznie lub, innymi słowy, jednostka gospodarcza utworzona przez każde HUIG i jego członków.
- 25 Królestwo Hiszpanii uważa wbrew twierdzeniom Komisji, że Sąd nie dokonał, w zaskarżonym wyroku, wykładni pojęcia „przedsiębiorstwa” lub „podatnika”. Odwołanie dotyczy przypisania HUIG roli przedsiębiorstw prowadzących szczególną działalność, podczas gdy rola ta nie została zbadana w spornej decyzji i nie przyznaje ona znaczenia temu, że przejrzystość podatkowa wiązała się z przekazaniem korzyści podatkowych członkom HUIG, skutkiem czego owi członkowie stawali się w ten sposób prawdziwymi i jedynymi adresatami omawianych środków podatkowych, jak wykazano w samej spornej decyzji. Wreszcie przyjmując, że HUIG jest środkiem pomocniczym w działalności swych członków, iż jest on pierwotnym beneficjentem korzyści podatkowych i że przenosi on je na swych członków stających się beneficjentami końcowymi, od których Komisja nakazuje odzyskanie pomocy, argumenty Komisji prowadzą do takich samych wniosków, jak te, do których doszedł Sąd.
- 26 Lico Leasing i PYMAR twierdzą, że Sąd nie naruszył prawa w odniesieniu do ustalenia beneficjentów korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych, które to ustalenie stanowi kwestię okoliczności faktycznych, a nie kwestię prawną. Ponadto nie podlega dyskusji, że HUIG nie mogą być uznani za rzeczywistych beneficjentów korzyści podatkowych wynikających z omawianych środków podatkowych. Okoliczność, że środek jest stosowany przez HUIG, które dokonują określonego rodzaju transakcji gospodarczych, nie oznacza, iż ten środek ma charakter selektywny, ponieważ selektywność korzyści, tak jak wszystkie pozostałe przesłanki istnienia pomocy państwa, powinna być analizowana na tle pozycji podmiotów gospodarczych, u których korzyść gospodarcza występuje. W konsekwencji w niniejszej sprawie należało zbadać warunek dotyczący selektywności właśnie na tle pozycji inwestorów, co prowadziło do stwierdzenia istnienia korzyści podatkowych dostępnych dla wszystkich przedsiębiorstw.
- 27 Ponadto, gdyby HUIG zostały uznane za beneficjentów wspomnianych korzyści, trudno byłoby określić dany sektor działalności gospodarczej. Bowiem rynek finansowania, czarteru i sprzedaży statków dotyczący konkretnie HUIG nie istnieje, gdyż HUIG, które uczestniczyły w SLP, są zwykłymi instrumentami finansowymi.
- 28 Twierdzenie Komisji, zgodnie z którym HUIG i inwestorzy tworzyli jeden podmiot gospodarczy, oprócz tego, że zostało przedstawione po raz pierwszy na rozprawie przed Sądem i że wiązałoby się z badaniem mającym za przedmiot okoliczności stanu faktycznego, przeinaczałoby pojęcie „jednostki gospodarczej”, które zakłada istnienie kontroli sprawowanej przez podmiot nad spółką i możliwość skutecznego bezpośredniego lub pośredniego brania udziału w zarządzaniu tą spółką.

- 29 Bankia i in. utrzymują zasadniczo, że argumentacja Komisji, iż HUIG są beneficjentami korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych jest podniesiona zbyt późno, a więc niedopuszczalna. Przez tę argumentację Komisja stara się obecnie ustalić selektywność tych środków, przypisując HUIG status beneficjentów, a także działalność sektorową, podczas gdy z jednej strony HUIG nie uzyskały ani nie przekazały korzyści podatkowej, ponieważ stosowanie tych środków wiązało się dla nich tylko z powstaniem strat, i, z drugiej strony, sektor gospodarczy, w którym prowadziły działalność, nie został określony.
- 30 Aluminios Cortizo uważa także, że HUIG jest jedynie zwykłym mechanizmem finansowania niemogącym mieć statusu beneficjenta pomocy i jako że każde przedsiębiorstwo może być członkiem HUIG, przesłanka dotycząca selektywności nie jest spełniona w odniesieniu do inwestorów. Inwestorzy nie tworzą grupy gospodarczej, ponieważ są wzajemnie powiązani zwykłą umową stowarzyszenia na budowę określonego towaru i nie istnieje również działalność w zakresie sprzedaży lub wynajmu stanowiąca rynek, gdyż operacje dokonywane w ramach SLP wiążą się ze zwykłym wykonywaniem zobowiązań umownych. Oceny podniesionej selektywności można było dokonać jedynie na rynku przemysłu stocznioowego, co zostało jednak odrzucone przez Komisję.

– Ocena Trybunału

- 31 Ponieważ Lico Leasing i PYMAR kwestionują dopuszczalność zastrzeżenia pierwszego części pierwszej zarzutu pierwszego Komisji, opartego na naruszeniu prawa przy ustaleniu beneficjentów korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych ze względu na to, że chodziło o kwestię okoliczności faktycznych, należy przypomnieć, iż niewątpliwie ocena okoliczności faktycznych i dowodów nie stanowi, z zastrzeżeniem przypadku przeinaczenia tych okoliczności faktycznych i tych dowodów, kwestii prawnej podlegającej jako taka kontroli Trybunału w postępowaniu odwoławczym. Jednakże, gdy Sąd dokonał ustalenia lub oceny okoliczności faktycznych, Trybunał jest uprawniony na podstawie art. 256 TFUE do kontroli kwalifikacji prawnej tych okoliczności i skutków prawnych, które wywiódł z nich Sąd (wyroki: z dnia 6 kwietnia 2006 r., General Motors/Komisja, C-551/03 P, EU:C:2006:229, pkt 51; z dnia 22 grudnia 2008 r., British Aggregates/Komisja, C-487/06 P, EU:C:2008:757, pkt 96; a także z dnia 20 grudnia 2017 r., Comunidad Autónoma del País Vasco i in./Komisja, od C-66/16 P do C-69/16 P, EU:C:2017:999, pkt 97).
- 32 Tymczasem przez owo zastrzeżenie Komisja nie kwestionuje okoliczności faktycznych, na których oparł się Sąd, ale skutki, które wywiódł on z tych okoliczności, w szczególności skutki wywiedzione z przejrzystości podatkowej HUIG, aby przyjąć, że inwestorzy, członkowie HUIG, a nie HUIG, byli beneficjentami korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych. W ten sposób Komisja zmierza do uzyskania kontroli kwalifikacji prawnej dokonanej przez Sąd w odniesieniu do beneficjentów tych korzyści, co jest objęte właściwością Trybunału w postępowaniu odwoławczym. Wobec powyższego zarzut pierwszy jest dopuszczalny.
- 33 Jeśli chodzi o argument Komisji, że HUIG i jego członkowie tworzyli jednostkę gospodarczą i byli beneficjentami korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych, którego przedstawienie po terminie podnoszą Lico Leasing i PYMAR oraz Bankia i in., należy stwierdzić, że argument ten został przedstawiony przed Sądem, jak wynika z pkt 167 i 168 zaskarżonego wyroku. W rezultacie zarzuty niedopuszczalności podniesione wobec tego argumentu są bezzasadne.
- 34 Co do istoty należy przypomnieć, że prawo Unii w dziedzinie konkurencji i w szczególności zakaz wyrażony w art. 107 ust. 1 TFUE dotyczą działalności przedsiębiorstw. Pojęcie „przedsiębiorstwa” obejmuje w tym kontekście każdą jednostkę wykonującą działalność gospodarczą, niezależnie od formy prawnej tej jednostki i sposobu jej finansowania. Działalność gospodarczą stanowi każda działalność polegająca na oferowaniu towarów lub usług na danym rynku (zob. podobnie wyrok z dnia 27 czerwca 2017 r., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, pkt 39, 41, 45 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 35 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału uznanie danego środka krajowego za „pomoc państwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE wymaga spełnienia wszystkich następujących przesłanek. Po pierwsze, musi to być interwencja państwa lub przy użyciu zasobów państwowych. Po drugie, interwencja ta musi być w stanie wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Po trzecie, musi przyznawać beneficjentowi selektywną korzyść. Po czwarte, musi zakłócać konkurencję lub grozić jej zakłóceniem (wyroki: z dnia 10 czerwca 2010 r., *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, C-140/09, EU:C:2010:335, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 21 grudnia 2016 r., *Komisja/Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, EU:C:2016:971, pkt 40; a także z dnia 21 grudnia 2016 r., *Komisja/World Duty Free Group i in.*, C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981, pkt 53).
- 36 Jeśli chodzi o przesłankę dotyczącą istnienia selektywnej korzyści, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem za pomoc państwa uznaje się interwencje, które niezależnie od ich formy mogą uprzywilejowywać przedsiębiorstwa w sposób bezpośredni lub pośredni lub które można uznać za korzyść gospodarczą, jakiej przedsiębiorstwo będące beneficjentem nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych. Za pomoc uznaje się zatem w szczególności interwencje, które w różnych formach zmniejszają ciężary, które obciążają budżet przedsiębiorstwa i które tym samym, nie będąc subwencjami w ścisłym rozumieniu tego słowa, mają taki sam charakter i identyczne skutki (wyrok z dnia 27 czerwca 2017 r., *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, pkt 65, 66 i przytoczone tam orzecznictwo). Artykuł 107 ust. 1 TFUE nie dokonuje rozróżnienia interwencji państwa według przyczyn lub celów, lecz definiuje je ze względu na ich skutki, niezależnie od zastosowanej techniki legislacyjnej [zob. podobnie wyroki: z dnia 15 listopada 2011 r., *Komisja i Hiszpania/Government of Gibraltar i Zjednoczone Królestwo*, C-106/09 P i C-107/09 P, EU:C:2011:732, pkt 87, 92, 93; a także z dnia 28 czerwca 2018 r., *Andres (Heitkamp BauHolding w upadłości)/Komisja*, C-203/16 P, EU:C:2018:505, pkt 91].
- 37 W odniesieniu w szczególności do środków krajowych przyznających korzyść podatkową należy przypomnieć, że środek tego rodzaju, który, mimo iż nie wiąże się z przeniesieniem zasobów państwowych, stawia beneficjentów w sytuacji korzystniejszej od sytuacji innych podatników, może przysparzać selektywnej korzyści beneficjentom i tym samym stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Natomiast takiej pomocy w rozumieniu tego postanowienia nie stanowi korzyść podatkowa wynikająca z ogólnego przepisu mającego zastosowanie bez zróżnicowania do wszystkich podmiotów gospodarczych [zob. podobnie wyrok z dnia 15 listopada 2011 r., *Komisja i Hiszpania/Government of Gibraltar i Zjednoczone Królestwo*, C-106/09 P i C-107/09 P, EU:C:2011:732, pkt 72, 73 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. także wyroki: z dnia 21 grudnia 2016 r., *Komisja/World Duty Free Group i in.*, C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981, pkt 56; a także z dnia 28 czerwca 2018 r., *Andres (Heitkamp BauHolding w upadłości)/Komisja*, C-203/16 P, EU:C:2018:505, pkt 85]. Podobnie pojęcie „pomocy państwa” nie obejmuje wprowadzonych przez państwo środków różnicujących przedsiębiorstwa, a zatem a priori selektywnych, w wypadku gdy zróżnicowanie to wynika z charakteru lub ze struktury systemu, w który się wpisują [wyroki: z dnia 21 grudnia 2016 r., *Komisja/Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, EU:C:2016:971, pkt 41; z dnia 28 czerwca 2018 r., *Andres (Heitkamp BauHolding w upadłości)/Komisja*, C-203/16 P, EU:C:2018:505, pkt 87].
- 38 W niniejszej sprawie, aby uwzględnić podniesiony przez Królestwo Hiszpanii, Lico Leasing i PYMAR zarzut, że Komisja naruszyła art. 107 ust. 1 TFUE w zakresie, w jakim przesłanki dotyczące selektywności, ryzyka zakłócenia konkurencji oraz wpływu na wymianę handlową nie zostały spełnione, gdyż przesłanki te muszą być spełnione, ich zdaniem, tylko w odniesieniu do korzyści uzyskanych przez inwestorów, Sąd w pkt 116 zaskarżonego wyroku stwierdził, że o ile HUIG skorzystały z trzech środków podatkowych, o których mowa w art. 1 spornej decyzji, to członkowie HUIG skorzystali z korzyści gospodarczych wynikających z tych trzech środków ze względu na przejrzystość podatkową HUIG, których dotyczył ponadto nakaz odzyskania pomocy przewidziany w art. 4 ust. 1 tej decyzji. W pkt 117 tego wyroku Sąd orzekł, że wobec braku korzyści gospodarczej dla HUIG Komisja niesłusznie stwierdziła, że skorzystały one z pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Wobec tego w pkt 118 wspomnianego wyroku Sąd stwierdził, że „[p]onieważ to

inwestorzy, a nie HUIG, odnieśli korzyści podatkowe i gospodarcze wynikające z SLP, [...] należy zbadać, czy uzyskane przez inwestorów korzyści są selektywne, grożą zakłóceniem konkurencji i wpływają na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz czy uzasadnienie [spornej] decyzji jest wystarczające w zakresie analizy tych kryteriów”.

- 39 Po przypomnieniu w pkt 164 zaskarżonego wyroku, że analiza selektywności korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych dokonana w spornej decyzji opierała się także na twierdzeniu, że SLP sprzyjał niektórym rodzajom działalności, a mianowicie nabyciu statków w drodze umów leasingu, w szczególności w celu prowadzenia czarteru bez załogi lub późniejszej odsprzedaży, Sąd zauważył w pkt 171 i 176 tego wyroku, że twierdzenie to dotyczyło działalności wykonywanej przez HUIG ustanowione dla celów SLP, ale nie odnosiło się jednak do działalności przemysłowej lub gospodarczej członków HUIG zaangażowanych w owe ugrupowania jako inwestorzy. Sąd wyprowadził stąd w pkt 176 i 180 wspomnianego wyroku wniosek, że nie można było ustalić na podstawie tego twierdzenia selektywności omawianych środków podatkowych.
- 40 Z powyższych rozważań wynika, że bez podważenia opisu SLP dokonanego przez Komisję w spornej decyzji, który jest powtórzony w zaskarżonym wyroku i zwięźle przedstawiony w pkt 4–9 niniejszego wyroku, ani, w szczególności, stwierdzeń, iż omawiane środki podatkowe zostały przyznane HUIG i sprzyjały wykonywanej przez nie działalności, Sąd uznał, że HUIG nie mogły być beneficjentami pomocy państwa wyłącznie z tego powodu, iż ze względu na przejrzystość podatkową tych ugrupowań, to inwestorzy, a nie HUIG, odnieśli korzyści podatkowe i gospodarcze wynikające z tych środków.
- 41 Tymczasem oprócz tego, że wniosek ten jest sprzeczny z dokonany w pkt 116 zaskarżonego wyroku stwierdzeniem, iż HUIG skorzystały z trzech środków podatkowych, o których mowa w art. 1 spornej decyzji, to ów wniosek wynika z błędnego zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE.
- 42 Zgodnie z opisem SLP HUIG prowadziły działalność gospodarczą, a mianowicie nabycie statków w drodze umów leasingu w szczególności w celu prowadzenia czarteru bez załogi i późniejszej odsprzedaży, z czego wynika, że były przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE i orzecznictwa wskazanego w pkt 34 niniejszego wyroku, co Komisja wskazała w motywie 126 spornej decyzji.
- 43 Właśnie HUIG z jednej strony zwróciły się do organów podatkowych zgodnie z art. 115 ust. 11 TRLIS o możliwość skorzystania z wcześniejszej amortyzacji przedmiotu leasingu i zostało im ono przyznane i, z drugiej strony, przeszły ze zwykłego systemu opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych na system podatku tonażowego stosowany na podstawie art. 50 ust. 3 RIS. To także HUIG gromadziły korzyści podatkowe w dwóch etapach, jak wskazano w pkt 9 niniejszego wyroku, poprzez połączenie omawianych środków podatkowych.
- 44 Wynikające z powyższego korzyści gospodarcze odpowiadały, zgodnie z okolicznościami faktycznymi ustalonymi w pkt 5.3.2.6 spornej decyzji, korzyściom, jakich HUIG nie uzyskałyby w ramach takiej samej operacji finansowania jedynie poprzez zastosowanie ogólnych środków, a mianowicie odsetkom zaoszczędzonym na należnej kwocie podatku odroczonego w związku z wcześniejszą amortyzacją, kwocie niezapłaconego podatku lub kwocie odsetek zaoszczędzonych w związku z odroczeniem podatku w ramach systemu podatku tonażowego i kwocie niezapłaconego podatku od zysku ze sprzedaży aktywów trwałych osiągniętego w wyniku sprzedaży statku. SLP wiązało się zatem z wykorzystaniem zasobów publicznych w formie utraty wpływów podatkowych i niezyskanych odsetek, jak wskazano w pkt 5.3.3 tej decyzji.
- 45 Nie ma wątpliwości co do tego, że korzyści te zostały w całości przekazane członkom HUIG, ponieważ, jako że owe HUIG były przejrzyste pod względem podatkowym w odniesieniu do członków mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Hiszpanii, odnotowane przez HUIG zyski lub straty były automatycznie przenoszone na ich członków mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w tym

państwie członkowskim proporcjonalnie do ich udziałów. Jednakże to właśnie do HUIG zostały zastosowane omawiane środki podatkowe i to one właśnie były bezpośrednimi beneficjentami wynikających z tych środków korzyści. Korzyści te zgodnie z motywem 157 spornej decyzji sprzyjały prowadzonej przez nie działalności w zakresie nabycia statków w drodze umów leasingu, w szczególności w celu prowadzenia czarteru bez załogi lub późniejszej odsprzedaży.

- 46 Z powyższego wynika, że omawiane środki podatkowe w świetle orzecznictwa wskazanego w pkt 35–37 niniejszego wyroku mogły stanowić pomoc państwa na rzecz HUIG i że zatem, nie przyznając owym HUIG statusu beneficjentów tych środków z tego powodu, że jednostki te były przejrzyste pod względem podatkowym, Sąd wykluczył, by HUIG mogły być beneficjentami pomocy państwa z uwagi na sam fakt ich formy prawnej i zasad dotyczących opodatkowania związanych z nimi zysków. Takie wykluczenie jest zaś sprzeczne z orzecznictwem wskazanym w pkt 34 i 36 niniejszego wyroku, z którego wynika, że uznanie danego środka krajowego za „pomoc państwa” nie może zależeć od statusu prawnego danego przedsiębiorstwa ani stosowanych technik.
- 47 Nie ma wpływu na powyższy wniosek decyzja Komisji o nakazaniu odzyskania od jedynych inwestorów HUIG niezgodnej z rynkiem wewnętrznym pomocy, w przedmiocie zgodności z prawem której to pomocy Trybunał nie musi orzekać w niniejszym postępowaniu odwoławczym.
- 48 Z powyższego wynika, że zastrzeżenie pierwsze części pierwszej zarzutu pierwszego jest zasadne.

W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego

– Argumentacja stron

- 49 W ramach części drugiej zarzutu pierwszego Komisja zarzuca Sądowi, że naruszył on w pkt 157–163 zaskarżonego wyroku prawo przy analizie selektywnej korzyści wynikającej z uprawnień dyskrecjonalnych organu podatkowego. Sąd ten oparł swe rozumowanie na błędnym założeniu, że HUIG nie mogły być objęte korzyściami podatkowymi, i nie wziął pod uwagę utrwalonego orzecznictwa, zgodnie z którym środek mający charakter pozornie ogólny staje się selektywny, jeżeli korzyść jest przyznawana w ramach postępowania, w którym przysługują uprawnienia dyskrecjonalne.
- 50 Ponadto, podczas gdy to właśnie uprawnienia dyskrecjonalne same w sobie pozwalają stawiać pewne przedsiębiorstwa w sytuacji korzystniejszej niż inne przedsiębiorstwa, Sąd dokonał oceny ex post i pomylił w ten sposób selektywność opartą na kryterium zarządzania w oparciu o zasadę uznania i selektywność de facto zależącą od oceny konkretnego zachowania organu, który przyznaje korzyść. Ponadto zezwolenia administracyjne umożliwiające zastosowanie wcześniejszej amortyzacji i system podatku tonażowego zostały udzielone jedynie HUIG prowadzącym działalność w zakresie finansowania i prowadzenia czarteru bez załogi statków, co postawiło je w sytuacji korzystniejszej niż inne przedsiębiorstwa.
- 51 Królestwo Hiszpanii utrzymuje, że Sąd zauważył, iż posiadanie uprawnień dyskrecjonalnych przez organ podatkowy nie było wykazane i że jest to ustalenie faktyczne niemogące podlegać kontroli Trybunału. Co więcej, jak również stwierdził Sąd, uprawnienia te były bardzo ograniczone, gdyż nie polegały na określeniu beneficjentów, ale jedynie rodzaju towarów mogących korzystać z wcześniejszej amortyzacji. Nie jest zatem spełniona wywodząca się z orzecznictwa przesłanka, zgodnie z którą, w celu stwierdzenia selektywności omawianej korzyści, muszą to być uprawnienia dyskrecjonalne umożliwiające określanie beneficjentów i warunków stosowania przyznanego środka na podstawie kryteriów pochodzących spoza regulacji podatkowej. Poza tym, wbrew twierdzeniom Komisji, Sąd nie zbadał selektywności korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych ex post zamiast oprzeć się na kryterium zarządzania pomocą w oparciu o zasadę uznania.

- 52 Lico Leasing i PYMAR uważają także, iż zawarte w zaskarżonym wyroku rozważania dotyczące dyskrecjonalnego charakteru uprawnień organów podatkowych w mechanizmie SLP wchodzą w zakres ceny okoliczności faktycznych. Ponadto ich zdaniem Sąd dokonał właściwej oceny selektywności korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych, wykluczając zarówno istnienie selektywności opartej na uprawnieniach dyskrecjonalnych organów podatkowych, jak i istnienie selektywności faktycznej.
- 53 Podobnie Bankia i in. twierdzą, że Sąd nie naruszył prawa, gdy stwierdził brak selektywności de iure i de facto. Ich zdaniem, nawet zakładając, że istniała selektywność sektorowa w zakresie działalności sektora morskiego lub przemysłu stoczniowego, to selektywność ta nie dotyczyła inwestorów, którzy zostali jednak uznani za ostatecznych, i jedynych beneficjentów omawianych środków podatkowych.
- 54 Aluminios Cortizo przychyła się do argumentów podniesionych przez Królestwo Hiszpanii, Lico Leasing, PYMAR i Bankię i in.

– Ocena Trybunału

- 55 Należy przypomnieć, że w celu wykazania selektywnego charakteru korzyści podatkowej nie jest konieczne, aby właściwym organom krajowym przysługiwały uprawnienia dyskrecjonalne do przyznania korzyści. Niemniej jednak istnienie takich uprawnień może pozwolić tym władzom na wspieranie niektórych przedsiębiorstw lub produkcji określonych dóbr ze szkodą dla pozostałych, a tym samym dowodzić istnienia pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2004 r., Hiszpania/Komisja C-501/00, EU:C:2004:438, pkt 121). Jest tak w szczególności, jeżeli właściwe organy dysponują uprawnieniami dyskrecjonalnymi obejmującymi określanie beneficjentów i warunków stosowania przyznanego środka na podstawie kryteriów pochodzących spoza regulacji podatkowej. Nie należy natomiast co do zasady uważać za selektywne zastosowania systemu zezwoleń, w którym właściwe organy dysponują wyłącznie uprawnieniami dyskrecjonalnymi ograniczonymi przez obiektywne kryteria, które nie są zewnętrzne względem regulacji podatkowej ustanowionej spornym uregulowaniem (zob. podobnie wyrok z dnia 18 lipca 2013 r., P, C-6/12, EU:C:2013:525, pkt 26, 27).
- 56 W niniejszej sprawie, aby orzec, że Komisja niesłusznie stwierdziła w motywie 156 spornej decyzji, iż korzyści wynikające z całego SLP były selektywne, ponieważ zależały od uprawnień dyskrecjonalnych przysługujących organom podatkowym, Sąd, w pkt 158 zaskarżonego wyroku, stwierdził, że pomimo istnienia systemu udzielania zezwoleń zawierającego rzekome elementy uznaniowe, korzyści te nadal pozostają dostępne na tych samych warunkach dla każdego inwestora, który zdecyduje się zaangażować w operacje SLP w zakresie finansowania statków poprzez nabycie udziałów w HUIG utworzonych przez banki.
- 57 Wskazując w pkt 159 tego wyroku, że warunki udzielania zezwoleń na wcześniejszą amortyzację dotyczą de iure wyłącznie właściwości składnika aktywów, który może podlegać wcześniejszej amortyzacji, że Komisja wskazała w spornej decyzji, iż wykonywanie uprawnień dyskrecjonalnych doprowadziło organy podatkowe do wyrażenia zgody na wcześniejszą amortyzację jedynie w odniesieniu do określonej klasy aktywów i iż spornych korzyści nie odmówiono w żadnej z operacji SLP, Sąd w pkt 160 i 162 zaskarżonego wyroku uznał, że nawet gdyby zostało wykazane, że te uprawnienia dyskrecjonalne prowadzą de iure i de facto wyłącznie do określenia rodzaju operacji mogącej korzystać z rozpatrywanych korzyści podatkowych, a mianowicie operacji SLP w zakresie finansowania statków, z wyłączeniem innych aktywów, to nie zmienia to faktu, iż możliwość zaangażowania się w te operacje i dostęp do rozpatrywanych korzyści były dostępne dla każdego przedsiębiorstwa. Sąd wywiódł stąd, że istnienie systemu udzielania zezwoleń nie mogło nadać zatem w tym wypadku selektywnego charakteru korzyściom, które uzyskali inwestorzy.

- 58 Należy jednakże stwierdzić, że rozważania te są oparte na błędnym założeniu, iż jedynie inwestorzy, a nie HUIG, mogli zostać uznani za beneficjentów korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych i że zatem przesłankę dotyczącą selektywności należało zbadać wobec inwestorów, a nie HUIG. Stąd też, nie zbadawszy, czy w ramach systemu udzielania zezwoleń na wcześniejszą amortyzację, takiego jak przewidziany w art. 48 ust. 4 i w art. 115 ust. 11 TRLIS oraz w art. 49 RIS, przyznano organom podatkowym uprawnienia dyskrecjonalne mogące sprzyjać działalności wykonywanej przez HUIG uczestniczące w SLP lub skutkujące sprzyjaniem takiej działalności, Sąd naruszył prawo.
- 59 Należy zatem uchylić część drugą zarzutu pierwszego.

W przedmiocie części trzeciej zarzutu pierwszego

– Argumentacja stron

- 60 W ramach części trzeciej zarzutu pierwszego Komisja zarzuca Sądowi, że uznał on w pkt 139–155 zaskarżonego wyroku, opierając się na wyrokach z dnia 7 listopada 2014 r., Banco Santander i Santusa/Komisja (T-399/11, EU:T:2014:938), a także z dnia 7 listopada 2014 r., Autogrill España/Komisja, (T-219/10, EU:T:2014:939), iż fakt, że korzyści podatkowe są przyznawane z tytułu inwestowania w określone towary, z wyłączeniem innych towarów lub innych rodzajów inwestycji, nie powoduje ich selektywności z punktu widzenia inwestorów, ponieważ operacja ta jest dostępna dla każdego przedsiębiorstwa. Tymczasem Trybunał, uchylając te wyroki w wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group i in. (C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981), odrzucił to twierdzenie. Ponadto Sąd dokonał błędnej analizy orzecznictwa.
- 61 Zdaniem Królestwa Hiszpanii Komisja nie wyjaśniła, że Sąd, o ile uwzględnił wyroki: z dnia 7 listopada 2014 r., Banco Santander i Santusa/Komisja (T-399/11, EU:T:2014:938), a także z dnia 7 listopada 2014 r., Autogrill España/Komisja (T-219/10, EU:T:2014:939), to wskazał jednak wyraźnie, iż orzekał w ramach istniejącego orzecznictwa i zastosował utrwalone orzecznictwo w dziedzinie podatków. Z tego orzecznictwa wynika, że uregulowanie podatkowe nie jest selektywne, jeżeli znajduje zastosowanie bez zróżnicowania do wszystkich podmiotów gospodarczych. W niniejszej sprawie Komisja nie określiła kategorii przedsiębiorstw korzystających z odstępstwa ani elementów porównania tych przedsiębiorstw z tymi, które nie mogły z niego korzystać.
- 62 Lico Leasing i PYMAR twierdzą, że ponieważ omawiane środki podatkowe nie były selektywne w zakresie, w jakim każde przedsiębiorstwo bez rozróżnienia mogło inwestować w HUIG i być objęte korzyściami wynikającymi z tych inwestycji, Sąd nie popełnił błędu, wykluczając z tego względu selektywny charakter korzyści uzyskanych przez inwestorów w ramach SLP. Oceny tej nie podważa wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group i in. (C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981), gdyż nie istnieje w SLP odstępstwo sprzyjające niektórym podatnikom w porównaniu z innymi podatnikami znajdującymi się w świetle systemu w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej w świetle odnośnego systemu podatkowego ani dyskryminacja między różnymi kategoriami inwestorów, ponieważ SLP jest jedynie dostępnym dla wszystkich środkiem optymalizacji podatkowej. Co więcej, sporna decyzja nie zawiera żadnego uzasadnienia co do informacji koniecznych do stosowania kryteriów wskazanych w tym wyroku, w szczególności umożliwiających ustalenie ram odniesienia.
- 63 Bankia i in. podkreślają, że z zaskarżonego wyroku wynika, iż Komisja sama odróżniła niniejszą sprawę od postępowania, w którym zapadł wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group i in. (C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981), twierdząc, iż korzyści wynikające z SLP zostały przyznane inwestorom nie ze względu na wykonywanie zwykłych operacji inwestycyjnych, ale ze względu na prowadzenie określonej działalności gospodarczej za pośrednictwem HUIG. W każdym wypadku,

w odróżnieniu od tej ostatniej sprawy, omawiane środki podatkowe nie sprzyjały podmiotom znajdującym się w sytuacji faktycznej i prawnej porównywalnej z tą, w jakiej znajdują się inne podmioty, ponieważ Komisja tego nie wykazała, a nawet nie określiła ram odniesienia.

– Ocena Trybunału

- 64 Z pkt 130 i 132 zaskarżonego wyroku wynika, że jako iż Królestwo Hiszpanii, Lico Leasing i PYMAR zwróciły uwagę przed Sądem, iż możliwość udziału w strukturach SLP, a zatem uzyskania wynikających z niego korzyści jest dostępna dla każdego inwestora działającego we wszystkich sektorach gospodarki, bez żadnych warunków wstępnych czy ograniczeń, tak więc korzyści uzyskanych przez inwestorów nie można uznać za selektywne, w szczególności w świetle wyroków: z dnia 7 listopada 2014 r., Banco Santander i Santusa/Komisja (T-399/11, EU:T:2014:938), a także z dnia 7 listopada 2014 r., Autogrill España/Komisja (T-219/10, EU:T:2014:939), Komisja stwierdziła, że omawiane środki podatkowe są selektywne z punktu widzenia inwestorów, ponieważ korzystają z nich jedynie przedsiębiorstwa dokonujące określonego rodzaju inwestycji za pośrednictwem HUIG, podczas gdy nie mogą z nich korzystać przedsiębiorstwa dokonujące podobnych inwestycji w ramach innych operacji.
- 65 Aby oddalić ten argument Komisji w pkt 144 zaskarżonego wyroku, Sąd w pkt 139–143 tego wyroku odniósł się do wyroków: z dnia 7 listopada 2014 r., Banco Santander i Santusa/Komisja (T-399/11, EU:T:2014:938), a także z dnia 7 listopada 2014 r., Autogrill España/Komisja (T-219/10, EU:T:2014:939) i wskazawszy, że – tak jak w sprawach, w których wydano te wyroki, każdy podmiot gospodarczy może korzystać z rozpatrywanych korzyści podatkowych przy przeprowadzaniu określonego rodzaju operacji dostępnej na takich samych warunkach dla każdego przedsiębiorstwa bez rozróżnienia, uznał on, że – tak jak w tych sprawach, okoliczność, że korzyści są przyznawane z tytułu inwestowania w określone towary, z wyłączeniem innych towarów lub innych rodzajów inwestycji, nie powoduje ich selektywności z punktu widzenia inwestorów, o ile operacja ta jest dostępna dla każdego przedsiębiorstwa.
- 66 Dokonując następnie w pkt 146–154 zaskarżonego wyroku analizy wyroku z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja (C-156/98, EU:C:2000:467), i orzecznictwa Sądu, Sąd uznał w pkt 148 i 150 zaskarżonego wyroku, że wynika z niego, iż jeżeli na tych samych warunkach wszystkim przedsiębiorstwom jest przyznawana korzyść z tytułu dokonania określonego rodzaju inwestycji dostępnej dla każdego podmiotu, korzyść ta ma ogólny charakter dla tych podmiotów gospodarczych i nie stanowi pomocy państwa na ich rzecz. Na tej podstawie doszedł on w pkt 155 tego wyroku do wniosku, że korzyści uzyskanych przez inwestorów zaangażowanych w operacje SLP nie można uznać za selektywne na tej podstawie, że korzystały z nich jedynie przedsiębiorstwa wykonujące ten szczególny rodzaj inwestycji poprzez HUIG.
- 67 W tym względzie należy zauważyć, że analiza zarzutu podniesionego przez Komisję w toku postępowania przed Sądem jest oparta w zaskarżonym wyroku na błędnym założeniu, iż jedynie inwestorzy, a nie HUIG, mogli zostać uznani za beneficjentów korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych i że zatem przesłankę dotyczącą selektywności należało zbadać względem inwestorów, a nie HUIG.
- 68 Ponadto w wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group i in. (C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981) Trybunał orzekł, że opierało się na błędnym zastosowaniu przesłanki dotyczącej selektywności przewidzianej w art. 107 ust. 1 TFUE rozumowanie zastosowane w wyrokach: z dnia 7 listopada 2014 r., Banco Santander i Santusa/Komisja (T-399/11, EU:T:2014:938), a także z dnia 7 listopada 2014 r., Autogrill España/Komisja (T-219/10, EU:T:2014:939), w myśl którego to rozumowania istnienie odstępstwa lub wyjątku od ustalonych przez Komisję ram odniesienia, nie umożliwia samo w sobie stwierdzenia, że sporny środek sprzyja „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów” w rozumieniu tego postanowienia,

ponieważ środek ten jest dostępny a priori dla wszystkich przedsiębiorstw i nie odnosił się do szczególnej kategorii przedsiębiorstw, które byłyby jedynymi podmiotami uprzywilejowanymi w drodze tego środka, lecz do pewnej kategorii operacji gospodarczych.

- 69 W pkt 67 wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group i in. (C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981), Trybunał przypomniał bowiem, że w przypadku środka krajowego przyznającego korzyść podatkową o charakterze generalnym wspomniany warunek jest spełniony, jeżeli Komisji uda się wykazać, że środek ten stanowi odstępstwo od powszechnego lub „normalnego” systemu podatkowego obowiązującego w danym państwie członkowskim, wprowadzając zatem – poprzez swoje konkretne skutki – zróżnicowane traktowanie wśród podmiotów gospodarczych, mimo że podmioty gospodarcze, które są beneficjentami korzyści podatkowej, i podmioty gospodarcze, które są wykluczone z zakresu zastosowania tej korzyści, znajdują się, w świetle celu przyświecającego wspomnianemu systemowi podatkowemu tego państwa członkowskiego, w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej. W pkt 70 i 71 wspomnianego wyroku Trybunał wyjaśnił, że dodatkowego wymogu w postaci określenia szczególnej kategorii, które są jedynymi podmiotami uprzywilejowanymi w drodze rozpatrywanego środka i które można odróżnić ze względu na ich szczególne, wspólne i swoiste cechy, nie można wywieść z orzecznictwa Trybunału.
- 70 Ponadto w pkt 80 i 81 wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group i in. (C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981), Trybunał przypomniał, że okoliczność, iż przedsiębiorstwa będące beneficjentami należą do różnych sektorów działalności, nie wystarcza do tego, by podać w wątpliwość selektywny charakter rozpatrywanego środka, i orzekł, że ewentualnego selektywnego charakteru spornego środka wcale nie podważa okoliczność, iż istotny warunek uzyskania korzyści podatkowej przysparzanej przez ten środek dotyczy operacji gospodarczej, a mówiąc dokładniej, „operacji o czysto finansowym charakterze”, która jest niezależna od charakteru działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwa będące beneficjentami.
- 71 Z powyższego wynika, że Sąd naruszył prawo, orzekając, celem oddalenia zarzutu podniesionego w obronie przez Komisję, iż korzyści uzyskanych przez inwestorów zaangażowanych w operacje SLP nie można uznać za selektywne, ponieważ operacje te były dostępne na takich samych warunkach dla każdego przedsiębiorstwa bez rozróżnienia, nie badając, czy Komisja ustaliła, że omawiane środki podatkowe wprowadzały – poprzez ich konkretne skutki – zróżnicowane traktowanie wśród podmiotów gospodarczych, mimo że podmioty gospodarcze, które są beneficjentami korzyści podatkowych, i podmioty gospodarcze, które są wykluczone z zakresu zastosowania tej korzyści, znajdują się, w świetle celu przyświecającego wspomnianemu systemowi podatkowemu, w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej.
- 72 W konsekwencji należy uwzględnić część trzecią zarzutu pierwszego.

W przedmiocie zastrzeżenia drugiego części pierwszej zarzutu pierwszego i w przedmiocie zarzutu drugiego

Argumentacja stron

- 73 Na poparcie zastrzeżenia drugiego części pierwszej zarzutu pierwszego Komisja twierdzi, że Sąd w pkt 169–177 zaskarżonego wyroku naruszył art. 296 TFUE, gdy uznał, że sporna decyzja jest dotknięta brakiem uzasadnienia lub sprzecznością. Koncepcja jednostki gospodarczej utworzonej przez HUIG i jego członków jest bowiem obecna w całości spornej decyzji, a przyjęty w niej tok rozumowania dotyczący selektywności korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych jest oparty na pojęciu „przedsiębiorstwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Mimo że, zdaniem Komisji,

Sąd przyjął, iż decyzja ta stwierdzała selektywność omawianych środków podatkowych, poprzez wskazanie, że sprzyjały one niektórym rodzajom działalności, to następnie, oddzielając HUIG od jego członków, ograniczył on swoje badanie do korzyści uzyskanych przez inwestorów.

- 74 Twierdzenia przedstawione przez Sąd w pkt 175 zaskarżonego wyroku dotyczące motywu 28 spornej decyzji, przeinaczyły jej treść, poprzez przypisanie jej nieistniejących sprzeczności. Motyw ten, poprzez uznanie członków HUIG za „inwestorów”, nie zawiera żadnej dokonanej przez Komisję oceny sprzecznej z inną oceną, ponieważ poprzestano na powtórzeniu w nim argumentów podniesionych przez niektóre z zainteresowanych stron i na dokonaniu wyboru terminologii niezmiennego charakteru HUIG.
- 75 Na poparcie zarzutu drugiego Komisja podnosi naruszenie prawa w odniesieniu do obowiązku uzasadnienia oraz przeinaczenie spornej decyzji, które mają miejsce w pkt 198–208 zaskarżonego wyroku. Sąd uznał, zdaniem Komisji, że szczególne okoliczności sprawy wymagały dodatkowego uzasadnienia tej decyzji w odniesieniu do ryzyka zakłócenia konkurencji oraz wpływu na wymianę handlową, mimo że w odróżnieniu od sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2009 r., Komisja/Włochy i Wam (C-494/06 P, EU:C:2009:272), na który Sąd się powołał, żadne wyjątkowe i nowe okoliczności w rozpatrywanym przypadku nie wymagały takiego uzasadnienia. Nie ulega w szczególności wątpliwości, że skutkiem omawianych środków podatkowych było obniżenie podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych, iż HUIG i ich członkowie prowadzili działalność na europejskich zliberalizowanych rynkach, na których konkurowali z innymi podmiotami i że korzyści wynikające z tych środków nie były niewielkimi kwotami.
- 76 Sąd niesłusznie uznał, że sporna decyzja nie została wystarczająco uzasadniona w odniesieniu do istnienia ryzyka zakłócenia konkurencji na rynku, na którym prowadzili działalność HUIG, gdyż w decyzji tej nie wyjaśniono powodów, dla jakich HUIG miały tworzyć z ich członkami jednostkę gospodarczą. Niezależnie od tego istnienie zakłócenia konkurencji na tym rynku jest wystarczające do wykazania, że owa przesłanka stosowania art. 107 ust. 1 TFUE jest spełniona.
- 77 Królestwo Hiszpanii zauważa, że Komisja rozwija swą tezę jednostki gospodarczej utworzonej przez HUIG i ich członków, powołaną po raz pierwszy przed Sądem. Owa teza godzi w samą istotę HUIG, które jest prostym instrumentem umożliwiającym ukierunkowanie korzyści podatkowych. Ponadto, gdyby, poprzez odniesienie się do „HUIG lub [do] ich inwestorów” w spornej decyzji, Komisja zamierzała wskazać, że tworzyli oni jednostkę gospodarczą, powinna przedstawić wystarczające uzasadnienie tej oceny. Podobnie przynależność HUIG do konkretnego sektora działalności nie została wyraźnie wyjaśniona w tej decyzji. Sąd zatem słusznie stwierdził, że decyzja ta nie została wystarczająco uzasadniona.
- 78 Wbrew twierdzeniom Komisji Sąd nie wymagał w odniesieniu do ryzyka zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową, bardziej szczegółowego uzasadnienia niż to wymagane w orzecznictwie i odniesienie do wyroku z dnia 30 kwietnia 2009 r., Komisja/Włochy i Wam (C-494/06 P, EU:C:2009:272) w zaskarżonym wyroku, nie miało decydującego znaczenia dla rozumowania, które doprowadziło do ustaleń Sądu dotyczących uzasadnienia spornej decyzji. Niemniej jednak występują podobieństwa między okolicznościami zaistniałymi w sprawie, w której wydano ten wyrok, a okolicznościami niniejszej sprawy. Ponadto, jako że Komisja nie określiła grupy lub kategorii przedsiębiorstw, które skorzystały z omawianych środków podatkowych, nie można zarzucić Sądowi, iż uznał, że uchybiła ona ciężącemu na niej obowiązkowi uzasadnienia także w odniesieniu do zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową, ponieważ istnieje wzajemne powiązanie między selektywnością korzyści i zakłóceniem konkurencji.
- 79 Lico Leasing i PYMAR uważają również, że, zakładając, iż teza jednostki gospodarczej utworzonej przez HUIG i ich członków była zawarta w spornej decyzji, owa decyzja była w tym zakresie dotknięta brakiem uzasadnienia, jak posiłkowo zauważył Sąd. Podobnie zauważają one, że Sąd nie wymagał dodatkowego uzasadnienia w odniesieniu do ryzyka zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę

handlową, ale stwierdził całkowity brak uzasadnienia w tej kwestii. Jeśli chodzi bowiem o złożony przypadek, w którym zakłócenie konkurencji występowało, zdaniem Komisji, na dwóch odrębnych szczeblach, konieczne było, zdaniem Lico Leasing i PYMAR, przedstawienie odpowiedniego uzasadnienia. Tymczasem twierdzenie zawarte w spornej decyzji, że beneficjenci korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych prowadzili działalność we wszystkich sektorach gospodarki i korzyści te wzmocniały ich pozycję na odpowiednich rynkach, jest ogólne i nie wyjaśnia powodów, dla których SLP stwarzał rzeczywiście ryzyko zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Jeśli chodzi o wpływ na rynek czarteru bez załogi oraz kupna i sprzedaży statków, sporna decyzja jest wadliwa ze względu na szereg sprzeczności i niespójności w odniesieniu do działalności HUIG, a co za tym idzie, również w odniesieniu do zdolności omawianych środków podatkowych do powodowania zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową.

- 80 Zdaniem Bankia i in. istnienie jednostki gospodarczej utworzonej przez HUIG i ich członków zostało podniesione zbyt późno i nie wynika ze spornej decyzji, skutkiem czego Sąd słusznie zauważył pośilkowo brak uzasadnienia decyzji. Biorąc pod uwagę szczególne okoliczności niniejszej sprawy, obowiązkiem Komisji było, jak twierdzą Bankia i in., przedstawienie dokładniejszych wskazówek pozwalających zrozumieć, w jaki sposób korzyści zatrzymane przez inwestorów, a nie przedsiębiorstwa żeglugowe lub stocznie, mogły zakłócić konkurencję lub zagrozić jej zakłóceniem oraz wpłynąć na wymianę handlową na rynkach, na których ci inwestorzy prowadzili działalność.
- 81 Aluminios Cortizo utrzymuje, że Komisja nie wskazała w spornej decyzji powodów, dla których nie oceniła selektywności korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych na rynku przemysłu stoczniowego, będącego jedynym rynkiem, którego dotyczyła pomoc. Ponadto Komisja stoi na stanowisku, że żadne zakłócenie konkurencji nie mogło zostać stwierdzone, w sytuacji gdy inwestorzy prowadzili działalność we wszystkich sektorach gospodarki, ponieważ takie zakłócenie istnieje tylko wtedy, gdy omawiany środek jest selektywny. Jako że sporna decyzja nie zawiera wyjaśnień w tym zakresie, Sąd słusznie stwierdził brak uzasadnienia tej decyzji. Ponieważ HUIG ze swej strony są jedynie instrumentami finansowymi wynikającymi ze zwykłego wykonania postanowień umownych, nie uczestniczyły one w jakimkolwiek rynku, skutkiem czego zakłócenie konkurencji nie mogło tym bardziej zostać stwierdzone w tym zakresie.

Ocena Trybunału

- 82 Jak przypominał Sąd w pkt 185 zaskarżonego wyroku, zgodnie z utrwalonym orzecnictwem uzasadnienie, jakiego wymaga art. 296 TFUE, powinno być dostosowane do charakteru rozpatrywanego aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała zaskarżony akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a sądowi Unii dokonać jej kontroli. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 296 TFUE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę (zob. w szczególności wyroki: z dnia 6 września 2006 r., Portugalia/Komisja, C-88/03, EU:C:2006:511, pkt 88; a także z dnia 2 grudnia 2009 r., Komisja/Irlandia, C-89/08 P, EU:C:2009:742, pkt 77).
- 83 Powyższa zasada stosowana przy uznawaniu danego środka za pomoc państwa wymaga wskazania powodów, dla których Komisja uznaje, że środek ten jest objęty zakresem zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE. W tym względzie nawet w przypadkach, w których z okoliczności przyznania pomocy wynika, że może ona wywierać wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi i zakłócać konkurencję czy też grozić jej zakłóceniem, Komisja musi w uzasadnieniu swej decyzji co najmniej powołać się na te okoliczności (wyroki: z dnia 6 września 2006 r., Portugalia/Komisja, C-88/03, EU:C:2006:511, pkt 89; a także z dnia 30 kwietnia 2009 r., Komisja/Włochy i Wam, C-494/06 P, EU:C:2009:272, pkt 49).

- 84 W odniesieniu do przesłanki zakłócenia konkurencji, jak przypomniał Sąd w pkt 188 zaskarżonego wyroku, z orzecznictwa Trybunału wynika, że pomoc mająca na celu uwolnienie przedsiębiorstwa od kosztów, które musi ono ponosić w ramach zwykłego zarządu lub swojej normalnej działalności, zakłóca co do zasady warunki konkurencji (wyroki: z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja, C-156/98, EU:C:2000:467, pkt 30; z dnia 3 marca 2005 r., Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, pkt 55).
- 85 Jeśli chodzi o przesłankę wpływu na wymianę handlową, jak przypomniał Sąd w pkt 191 zaskarżonego wyroku, z orzecznictwa Trybunału wynika, że przyznanie przez państwo członkowskie na rzecz niektórych podatników pomocy w postaci obniżenia podatku należy uznać za mogące wpłynąć na wymianę handlową i w konsekwencji spełniające ów warunek, jeżeli podatnicy ci prowadzą działalność gospodarczą, która jest objęta tego rodzaju wymianą, albo jeżeli nie można wykluczyć, że konkurują oni z podmiotami mającymi siedzibę w innych państwach członkowskich (wyroki: z dnia 3 marca 2005 r., Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, pkt 35; a także z dnia 30 kwietnia 2009 r., Komisja/Włochy i Wam, C-494/06 P, EU:C:2009:272, pkt 51). Co więcej, jeżeli pomoc przyznana przez państwo członkowskie wzmacnia pozycję przedsiębiorstwa w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurujących w ramach wewnątrzunijnej wymiany handlowej, należy uznać, że wspomniana pomoc ma wpływ na te ostatnie przedsiębiorstwa (wyrok z dnia 10 stycznia 2006 r., Cassa di Risparmio di Firenze i in., C-222/04, EU:C:2006:8, pkt 141).
- 86 Również zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, do celów zakwalifikowania działania krajowego jako „pomocy państwa” nie jest konieczne stwierdzenie faktycznego wpływu pomocy na wymianę handlową między państwami członkowskimi i rzeczywistego zakłócenia konkurencji, lecz jedynie zbadanie, czy pomoc może mieć wpływ na tę wymianę handlową i zakłócać konkurencję (wyrok z dnia 10 stycznia 2006 r., Cassa di Risparmio di Firenze i in., C-222/04, EU:C:2006:8, pkt 140 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 87 W niniejszej sprawie w pkt 169–173 zaskarżonego wyroku Sąd, starając się ustalić, czy dokonana przez Komisję analiza omawianych środków podatkowych pozwalała uznać, że korzyści uzyskane przez inwestorów, a nie HUIG, spełniały przesłankę dotyczącą selektywności, uznał, iż określona w spornej decyzji działalność objęta tymi środkami, a mianowicie nabycie statków w drodze umów leasingu, w szczególności w celu prowadzenia czarteru bez załogi lub ich późniejszej odsprzedaży, była prowadzona przez HUIG utworzone do celów SLP. Zauważył on, że w związku z tym, jeśli Komisja stwierdziła, iż korzyści uzyskane przez inwestorów są selektywne ze względu na prowadzenie tej działalności, powinna wyjaśnić w zaskarżonej decyzji, że działalność HUIG była zbieżna z działalnością ich członków lub że przynajmniej można było im ją przypisać. Sąd zwrócił uwagę, że sporna decyzja nie zawierała żadnego wyjaśnienia w tym względzie, iż Komisja stwierdziła jedynie, że omawiane środki przynoszą selektywną korzyść HUIG lub ich inwestorom, nie przedstawiając jakiegokolwiek dodatkowego wyjaśnienia i nie wyjaśniając w szczególności, dlaczego można uznać, że członkowie HUIG wykonują działalność gospodarczą tych ugrupowań, tak jak gdyby tworzyli jeden podmiot prawny lub gospodarczy.
- 88 Sąd zauważył także w pkt 174 zaskarżonego wyroku, że przedstawione w motywie 172 spornej decyzji stwierdzenie, zgodnie z którym inwestorzy „prowadzą poprzez ugrupowania interesów gospodarczych działalność na rynkach czarteru bez załogi oraz kupna i sprzedaży statków morskich”, wydaje się przeczyć innym motywom tej decyzji.
- 89 Wobec powyższego Sąd uznał w pkt 176 i 177 zaskarżonego wyroku, że sam sformułowany przez Komisję w motywie 157 spornej decyzji wniosek, zgodnie z którym SLP faworyzuje niektóre rodzaje działalności HUIG, nie był wystarczający w celu stwierdzenia selektywnego charakteru korzyści uzyskanych przez inwestorów i że, jeżeli decyzję tę należy rozumieć w taki sposób, iż inwestorzy wykonują poprzez HUIG utworzone dla celów SLP szczególną działalność tych ugrupowań, wspomniana decyzja jest w tym zakresie dotknięta brakiem uzasadnienia, a nawet sprzecznością.

- 90 Ponadto Sąd orzekł w pkt 208 zaskarżonego wyroku, że Komisja naruszyła ciążący na niej obowiązek uzasadnienia, stwierdzając w motywach 171–173 spornej decyzji, iż omawiane środki mogą zakłócić konkurencję i wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Orzekając tak, Sąd stwierdził, po pierwsze, w pkt 198–204 tego wyroku w istocie, że twierdzenie Komisji, iż inwestorzy prowadzą działalność we wszystkich sektorach gospodarki i korzyści wzmacniają ich pozycję na odpowiednich rynkach, nie było wystarczająco uzasadnione, gdyż chodzi o twierdzenie o charakterze ogólnym, które można zastosować do każdego rodzaju wsparcia ze strony państwa, ponieważ Komisja nie podnosi żadnej konkretnej okoliczności, która uzasadnia to stwierdzenie, mimo że, z uwagi na szczególne okoliczności, o których mowa we wspomnianej decyzji, to do Komisji należało przedstawienie dodatkowych wskazówek pozwalających zrozumieć, w jaki sposób korzyści zatrzymane przez inwestorów, a nie przedsiębiorstwa żeglugowe lub stocznie, mogły zakłócić konkurencję lub grozić jej zakłóceniem i wpłynąć na wymianę handlową na rynkach, na których ci inwestorzy działają.
- 91 Po drugie, w pkt 205–207 zaskarżonego wyroku Sąd uznał, że przedstawione w motywie 172 spornej decyzji stwierdzenie, zgodnie z którym w drodze operacji wspieranych w ramach SLP inwestorzy prowadzą poprzez HUIG działalność na rynkach czarteru bez załogi oraz kupna i sprzedaży statków morskich, otwartych na wewnątrzunijną wymianę handlową, ponieważ Komisja nie wyjaśniła w tej decyzji, dlaczego HUIG utworzone dla celów SLP i ich członkowie tworzą jeden podmiot prawny lub gospodarczy, tak że działalność HUIG może zostać przypisana ich członkom.
- 92 W tym względzie należy stwierdzić, że wszystkie powyższe uwagi opierają się na założeniu, iż jedynie inwestorzy, a nie HUIG, mogli zostać uznani za beneficjentów korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych i że należy zatem zbadać, czy korzyści, które uzyskali inwestorzy, a nie HUIG, miały selektywny charakter, czy mogły zakłócać konkurencję i wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz czy uzasadnienie spornej decyzji było wystarczające w zakresie analizy tych kryteriów. Jak wynika zaś z badania zastrzeżenia pierwszego zarzutu pierwszego, założenie to jest błędne.
- 93 Co więcej, w celu dokonania oceny, czy uzasadnienie spornej decyzji było wystarczające w odniesieniu do selektywności korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych, zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi, należy zbadać treść tej decyzji jako całości.
- 94 Opisując strukturę podatkową SLP w pkt 2.2 spornej decyzji, Komisja, w motywach 15–20 tej decyzji, wskazała, że celem systemu SLP jest generowanie określonych korzyści podatkowych na rzecz HUIG i inwestorów należących do HUIG. Wyjaśniła ona, w jaki sposób, jak wskazano w pkt 9 niniejszego wyroku, HUIG gromadzi korzyści podatkowe w dwóch etapach dzięki połączeniu omawianych środków podatkowych. W pkt 5.3.2.6 wspomnianej decyzji Komisja wyjaśniła, że korzyści gospodarcze wynikające z powyższego systemu odpowiadają korzyściom, jakich nie uzyskałoby HUIG w ramach takiej samej operacji finansowania jedynie poprzez zastosowanie ogólnych środków, a mianowicie sumie: kwoty odsetek zaoszczędzonych na należnej kwocie podatku odroczonego w związku z wcześniejszą amortyzacją, kwoty niezapłaconego podatku lub kwoty odsetek zaoszczędzonych w związku z odroczeniem podatku w ramach systemu podatku tonażowego oraz kwoty niezapłaconego podatku od zysku ze sprzedaży aktywów trwałych osiągniętego w wyniku sprzedaży statku. Stwierdziła ona w pkt 5.3.3 tej decyzji, że SLP wiązało się zatem z wykorzystaniem zasobów publicznych w formie utraty wpływów podatkowych i nieuzyskanych odsetek.
- 95 W odniesieniu do przedsiębiorstw żeglugowych i stoczni Komisja w szczególności wskazała w motywach 162 i 167–170 spornej decyzji, że w sensie ekonomicznym znaczna część korzyści podatkowych skumulowanych przez HUIG jest przekazywana przedsiębiorstwom żeglugowym poprzez obniżkę cen, ale, iż korzyści osiągnięte przez przedsiębiorstwa żeglugowe i pośrednio przez stocznie nie mogą zostać przypisane państwu, ponieważ wynikają z kombinacji transakcji prawnych przeprowadzanych między jednostkami prywatnymi.

- 96 Jeśli chodzi o HUIG i o „inwestorów”, Komisja niewątpliwie stwierdziła, w motywie 28 spornej decyzji, że „[p]onieważ HUIG zaangażowane w operacje SLP są uważane przez ich członków bardziej za narzędzie inwestycyjne niż za sposób wspólnego działania, niniejsza decyzja odnosi się do HUIG jako do inwestorów” i nie stwierdziła w tej decyzji, że HUIG i inwestorzy tworzyli jednostkę gospodarczą.
- 97 Ponadto z motywu tego ani z całości spornej decyzji nie wynika, że Komisja zgodziła się z tezą, iż HUIG były jedynie zwykłymi pośrednikami inwestycyjnymi, ani że podmioty, które wskazała ona jako „inwestorów”, były traktowane przez nią inaczej niż członkowie HUIG. Komisja wskazała natomiast w motywie 126 spornej decyzji, że omawiane HUIG są przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 107 TFUE i, w motywie 140 tej decyzji, że ich status przejrzystości podatkowej umożliwia jedynie różnym podmiotom udział w dowolnej działalności gospodarczej i jej finansowanie. W ramach swej analizy selektywności korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych, w pkt 5.3.2 tej decyzji, w szczególności w motywie 161 tej decyzji, Komisja określiła HUIG jako jednostki, którym omawiane środki podatkowe zostały przyznane, i jako beneficjentów tych środków i wskazała w motywie 157 wspomnianej decyzji, że środki te sprzyjały działalności w zakresie zakupu statków w drodze umów leasingu, w szczególności w celu prowadzenia czarteru bez załogi lub późniejszej odsprzedaży, wykonywanej przez HUIG.
- 98 Wielokrotnie, w szczególności w motywach 16, 17, 28, 29 i 45 spornej decyzji, Komisja przywołała w niej pojęcie „przejrzystości podatkowej” HUIG, którego konsekwencją było przekazanie ich członkom całości korzyści wynikających z omawianych środków podatkowych. I tak w motywie 166 tej decyzji zauważyła ona, że „[w] ramach operacji systemu leasingu podatkowego państwo przekazuje na początku swoje zasoby ugrupowaniu interesów gospodarczych poprzez finansowanie korzyści selektywnych[; z]godnie z zasadami przejrzystości podatkowej ugrupowanie interesów gospodarczych przekazuje następnie zasoby państwowe swoim inwestorom”.
- 99 W szczególności, przedstawivszy wszystkie powyższe okoliczności, badając przesłankę dotyczącą zakłócenia konkurencji i przesłankę zakłócenia wymiany handlowej w motywach 171–173 spornej decyzji, Komisja zauważyła, że członkowie HUIG prowadzą działalność w różnych sektorach gospodarki, w szczególności w sektorach otwartych na wymianę handlową między państwami członkowskimi i że ponadto w drodze operacji wspieranych w ramach SLP, prowadzili oni poprzez HUIG działalność na rynkach czarteru bez załogi oraz kupna i sprzedaży statków, które są również otwarte na wymianę handlową między państwami członkowskimi, skutkiem czego korzyści wynikające z SLP wzmocniały ich pozycję na odpowiednich rynkach, co zakłócało konkurencję lub groziło jej zakłóceniem. Doszła ona do wniosku, że korzyści gospodarcze, jakie uzyskiwali HUIG i ich inwestorzy, mogły mieć wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym.
- 100 Oprócz tego, że stwierdzenie, zgodnie z którym inwestorzy prowadzili poprzez HUIG działalność na rynkach czarteru bez załogi oraz kupna i sprzedaży statków nie jest sprzeczne z motywem 28 spornej decyzji, nie jest ono również, wbrew temu, co zauważył Sąd w pkt 175 zaskarżonego wyroku, sprzeczne z motywem 27 tej decyzji, w myśl którego HUIG miały odrębną osobowość prawną od swoich członków.
- 101 Z tych okoliczności wynika, że Komisja przedstawiła w spornej decyzji wskazówki pozwalające zrozumieć powody, dla których uznała, iż korzyści wynikające z omawianych środków podatkowych miały charakter selektywny i mogły wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi i zakłócić konkurencję i że, ze względu na szczególne okoliczności niniejszej sprawy, uzasadniła ona tę decyzję w wystarczający sposób i bez wewnętrznej sprzeczności w tym zakresie, spełniając wymogi określone w art. 296 TFUE, sprecyzowane w orzecznictwie wskazanym w pkt 82–86 niniejszego wyroku.
- 102 Z powyższego wynika, że należy uwzględnić zastrzeżenie drugiej części pierwszej zarzutu pierwszego oraz zarzut drugi.

103 W konsekwencji należy uchylić zaskarżone postanowienie.

W przedmiocie przekazania sprawy Sądowi

104 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala, lub skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

105 W niniejszej sprawie, ponieważ Sąd zbadał tylko część licznych zarzutów podniesionych przez strony, Trybunał uważa, że niniejsza sprawa nie znajduje się na etapie pozwalającym na wydanie orzeczenia. Wobec tego należy skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

W przedmiocie kosztów

106 Ze względu na fakt, że sprawa zostaje przekazana Sądowi do ponownego rozpoznania, rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

107 Zgodnie z art. 140 § 3 regulaminu postępowania, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, Bankia i in. i Aluminios Cortizo, które przystąpiły do sprawy w charakterze interwenientów, pokrywają własne koszty.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Wyrok Sądu Unii Europejskiej z dnia 17 grudnia 2015 r., Hiszpania i in./Komisja (T-515/13 i T-719/13, EU:T:2015:1004), zostaje uchylony**
- 2) **Sprawa zostaje przekazana Sądowi Unii Europejskiej do ponownego rozpoznania.**
- 3) **Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**
- 4) **Bankia SA, Asociación Española de Banca, Unicaja Banco SA, Liberbank SA, Banco de Sabadell SA, Banco Gallego SA, Catalunya Banc SA, Caixabank SA, Banco de Santander SA, Santander Investment SA, Naviera Séneca AIE, Industria de Diseño Textil SA, Naviera Nebulosa de Omega AIE, Banco Mare Nostrum SA, Abanca Corporación Bancaria SA, Ibercaja Banco SA, Banco Grupo Cajatres SAU, Naviera Bósforo AIE, Joyería Tous SA, Corporación Alimentaria Guissona SA, Naviera Muriola AIE, Poal Investments XXI SL, Poal Investments XXII SL, Naviera Cabo Vilaboa C-1658 AIE, Naviera Cabo Domaio C-1659 AIE, Caamaño Sistemas Metálicos SL, Blumaq SA, Grupo Ibérica de Congelados SA, RNB SL, Inversiones Antaviana SL, Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU, Banco de Albacete SA, Bodegas Muga SL i Aluminios Cortizo SAU pokrywają własne koszty.**

Podpisy